

EL BON PASTOR

Revista per a preveres

Jo soc el bon
pastor: conec les
meves ovelles, i
elles em
coneixen a mi, tal
com el Pare em
coneix, i jo conec
el Pare. I dono la
vida per les
ovelles.

Número 111
Juny 2019
Any X

Pòrtic.....	3
ARMAND PUIG I TARRECH	
Un sol cor i una sola ànima.....	7
El món laboral	
CARLES MUÑÍZ	
Presentats com el llevat	9
Globalització	
RICARD CABRÉ	
Anunciar l'Evangeli	11
L'apocalíptica, un gènere que infon esperança	
MARCOS ACEITUNO	
Al servei de l'altar	13
En l'ordenació episcopal del nou arquebisbe de Tarragona	
JOAN BABURÉS	
Rentar els peus.....	15
L'educació	
MANEL MERCADÉ	
Reclinats sobre el pit del Senyor.....	16
Remodelar la mirada	
BLAI BLANQUER	
Un bisbe ens parla.....	19
JOAN JOSEP OMELLA	
JOAN PLANELLAS BARNOSELL	

Equip de redacció Agustí Borrell, Norbert Miracle, Xavier Morlans, Daniel Palau,
Armand Puig.

Disseny original Animaset

Dipòsit Legal T- 1085 - 2014 revistaelbonpastor@gmail.com www.elbonpastor.cat

Si voleu col·laborar econòmicament en el sosteniment i difusió de la revista podeu fer els vostres donatius a

La Caixa 2100-0272-33-0101212882

Moltes gràcies

Pòrtic

ARMAND PUIG I TÀRRECH
Rector de l'Ateneu Universitari Sant
Pacià

L'ordenació i presa de possessió del nou Arquebisbe de Tarragona, Dr. Joan Planellas i Barnosell, ha estat un esdeveniment major de les esglésies de Déu que tenen la seva seu a Catalunya i que hi peregrinen en la fe i en l'amor. La Catedral Metropolitana i Primada, rutil·lant i majestuosa, digna mare de les esglésies de l'antiga i l'actual Tarraconense, s'engalanava amb el seu tresor més gran: el poble sant de Déu que n'omplia les naus, el transepte i el presbiteri. Eren vora dues mil persones, entre les quals 270 ministres de l'altar –bisbes, preveres i diaques–, presidides de manera conjunta i conjuntada per l'Arquebisbe de Barcelona, el Cardenal Joan-Josep Omella, i el nou Arquebisbe de Tarragona, Mons. Joan Planellas. Tot un signe dels nous temps, reblat per paraules amarades de l'Evangeli de Jesús, pronunciades pel Cardenal en la seva homilia i pel Prímat en la seva allocució final.

D'entrada, cal subratllar la gran litúrgia, retransmesa per diverses cadenes radiofòniques i 13TV, i coberta per una vintena de mitjans de comunicació. Ressorgia l'ars celebrandi encunyat pel Concili Tarraconense del 1995, caracteritzat alhora per la solemnitat no fastuosa però sí festiva, l'estil contingut i àgil però no eixarreït, la seriositat d'una ritualitat esponjada i impregnada de bellesa. El cor, l'orquestra i l'orgue sostenien el cant del poble de manera adequada i vibrant. La gentada que omplia la catedral estava en plena sintonia amb la celebració, i gairebé es tocava la pregària de l'assemblea i el pas alhora ferm i lleuger de l'Esperit. El ritual d'ordenació episcopal, intens i penetrant com l'espasa de l'apòstol Pau que el nou Arquebisbe ha fet gravar en el seu escut, es descabdellava amb ritme pausat després del corprenedor «Veni, creator Spiritus» a veus, anterior a les lletanies dels sants.

L'Església de Pau i Fructuós rebia el seu nou pastor en virtut de la imposició de mans i del vincle apostòlic segellat per la comunió amb el bisbe de Roma i amb els bisbes presents, successors dels apòstols. Era la catolicitat de l'Església, que el bisbe Fructuós va expressar en l'hora suprema del martiri quan es va referir al cos eclesial estès d'Orient a Occident. Un Orient que estava representat per l'abat del monestir ortodox de Sant Nicolau de la Dalmerie (França), amic personal de l'Arquebisbe Joan. Tan sols un ecumenisme de la caritat podrà vèncer les forces

que disgreguen el ramat del qual el Senyor Jesucrist és «el cap dels pastors» (Primera carta de Pere 5,4).

El lema episcopal del Dr. Joan Planellas, inspirat en *Lumen Gentium* 4, és aquest: *Spiritus iuvenem facit Ecclesiam*, «l'Esperit fa jove l'Església». Ell mateix el va explicar valent-se d'autoritats patristiques en la seva al·locució final. L'Església no envelleix, no decandeix, no caduca. És com un arbre de fulla perenne, que verdeja tant a l'estiu com a l'hivern, tant en temps de secada com en temps de bones collites. La joventut de l'Església no depèn de conjuntures històriques ni de moments aparentment favorables. Si l'Església es manté jove, és a dir, plena de força i vigoria és per la santedat que la impregna, per l'Evangeli que hi és predicat, viscut i testimoniati. El nou Arquebisbe va subratllar que la qualitat del testimoniati ve donada per la santedat que travessa el poble sant de Déu, d'una punta a l'altra, i que recull la fe dels més petits, dels pobres, els amics preferents de Jesús. Ressonen en aquests pensaments la crida a la santedat, expressada en la constitució del Vaticà II *Lumen Gentium* (cap. 5), i la visió del Papa sant Joan Pau II, reflectida en l'exhortació *Novo Millennio Ineunte* (núm. 29), on parla de l'Evangeli com el gran programa per a l'Església del segle XXI. El Dr. Planellas afirmava amb tota la seva convicció: «És la força de l'Evangeli amb totes les seves dimensions la que rejoyeneix l'Església». En efecte, és l'Evangeli de Jesús allò que l'Esperit fa recordar i fa entendre (vegeu Jn 14,26). Per això, mentre hi hagi qui porti la torxa de l'Evangeli i la faci brillar enmig del món amb una paraula salvadora i amiga i amb uns gestos de guarició i de proximitat, l'Església serà sempre jove. L'Església només pot envellir quan el do de l'Esperit s'esclerotitza, quan l'Evangeli es converteix en una simple doctrina del coneixement o quan domina una praxi que s'allunya de la «forma de vida» de Jesús i dels apòstols.

Ho ha posat de relleu el Papa Francesc en l'Exhortació apostòlica *Christus vivit*, posterior al Sínode dedicat als joves, que l'Arquebisbe Joan ha citat profusament en la seva al·locució. Heus-ne ací una frase prou eloqüent: «L'Evangeli de Jesús preserva del naufragi espiritual». I encara, al·ludint a què vol dir que l'Església sigui eternament jove, el Papa afirma que això significa «no caure en la corrupció, no enorgullir-se, no convertir-se en secta» sinó «ser pobre, estar a prop dels darrers i dels descartats, lluitar per la justícia, deixar-se interpel·lar per la humilitat». Aquesta és l'eclesiologia present en *Lumen Gentium* 8, que el nou Arquebisbe ha promogut en les seves publicacions i ha subratllat particularment en la seva al·locució: «L'Església ha d'esdevenir servidora dels pobres, perquè ella s'ha d'emmirallar en Crist pobre i amic dels pobres i dels malalts, que són els seus predilectes».

Aquest és el sentit del terme «pastura» que el Cardenal Omella va glossar en la tercera part de la seva homilia. Una ordenació episcopal és un esdeveniment alhora litúrgic i pastoral de gran fondària eclesial. El fragment evangèlic que es

va proclamar en l'ordenació del Dr. Planellas, Joan 21,15-17, refereix la triple resposta d'amor que Pere dona a Jesús vora el llac de Galilea, l'indret on el deixeble l'havia conegut. En l'últim sopar Jesús havia confirmat Pere en la missió d'enfortir els seus germans, l'havia portat pel camí de la fe (vegeu Lluc 23,32). Ara, en Joan 21, el camí triat és el de l'amor. El Cardenal va dir a l'ordenand: «Jesús et demana que l'únic que cal és que li entreguis tota la vida». I, en la seva allocució, el nou Arquebisbe va respondre dient: «Vull que la meua vida entre vosaltres sigui una donació d'amor». El diàleg entre ambdós es va perllongar quan el Dr. Planellas va explicitar la mesura de l'amor pastoral, esmentat pel Cardenal, reprenent unes paraules de Sant Agustí: «“Pastura les meves ovelles” equival a dir “sofreix amb les meves ovelles”». És pastor de les ovelles del ramat de Jesucrist el qui sap patir per elles.

La celebració va tenir un altre punt de diàleg entre ordenand i ordenat a propòsit del «treball conjunt» entre les Esglésies que formen, respectivament, la província eclesiàstica Tarraconense i la província eclesiàstica de Barcelona. Aquesta expressió, «treball conjunt», pronunciada pel Cardenal Omella, va trobar resposta per part del nou Arquebisbe, el qual afirmà: «La unitat pastoral de les diòcesis amb seu a Catalunya és una dada essencial que exigeix un treball de conjunt, més enllà dels plantejaments estrictament diocesans». El Dr. Planellas continuà afirmant que el lloc propi des del qual s'ha d'impulsar el treball conjunt és la Conferència Episcopal Tarraconense, lloc on es retroben «sinodalment» les dues províncies eclesiàstiques i lloc des del qual cal impulsar «les estructures i les praxis interdiocesanes». El servei del primat i la sinodalitat manifestada en la llarga història de concilis provincials així ho demanen.

D'altra banda, l'articulació actual del país, en el qual s'ha imposat el model urbà de l'anomenada «Catalunya-ciutat», caracteritzat per les interconnexions i les xarxes de tot tipus al voltant de la gran ciutat que és Barcelona, no pot agafar l'Església catalana amb el pas canviat. Les problemàtiques diocesanes són semblants i la divisió entre diòcesis urbanes i rurals ja no és assumible en el marc d'una cultura global, que anivella persones i col·lectivitats. Cert que la història ha modelat les persones i els territoris pertanyents a una mateixa diòcesi, però ara les estructures de comunicació fan saltar barreres a nivell català, espanyol i europeu. El treball conjunt és, doncs, la resposta justa a l'actual situació social, econòmica i cultural.

En una paraula, l'ordenació episcopal del Dr. Planellas i Barnosell ha permès visualitzar la unitat pastoral de les diòcesis catalanes, com a realitat i com a projecte, i la sinodalitat propiciada per la Conferència Episcopal Tarraconense, formada pels bisbes de les dues províncies eclesiàstiques amb seu a Catalunya –a la qual cal afegir, en alguns camps, el treball pastoral conjunt realitzat amb la diòcesi de Mallorca. A les portes de la celebració dels vint-i-cinc anys del Concili Tarraconense del 1995, convocat per Mons. Ramon Torrella, ha retornat la figura

senyera de l'arquebisbe Josep Pont i Gol, que va aplicar el Vaticà II fomentant l'esperit interdiocesà i erigint les corresponents estructures pastorals interdiocesanes –la més recent de les quals és sens dubte l'Ateneu Universitari Sant Pacià. Particularment, l'existència de la Càtedra de Teologia Pastoral que porta el nom de «Arquebisbe Josep Pont i Gol», inserida en la Facultat de Teologia de Catalunya (AUSP) i volguda per la Conferència Episcopal Tarraconense, és mostra d'una sensibilitat que cal promoure i fer créixer. La missió de l'Església és la de comunicar l'Evangeli enmig del món, com a principi d'unitat i harmonia de la humanitat sencera i com a servidora dels petits del Regne, els exclosos i els descartats. Aquest és el programa de sempre, que una Església sinodal i en comunió ha de proposar sense defallir i amb esperança, sostinguda per l'Esperit de Pentecosta. Aquesta és la idea de fons que va envoltar la magna celebració del proppassat 8 de juny a la Catedral primada.

Des de la redacció de la revista EL BON PASTOR desitgem un ministeri episcopal fecund al nou Metropolità de Tarragona, el Dr. Joan Planellas i Barnosell!

UN SOL COR I UNA SOLA ÀNIMA

El món laboral

CARLES MUÑIZ

Prevere del bisbat de Sant Feliu de Llobregat

Delegat de Joventut

No fa gaires anys que participo a la manifestació que convoquen moviments sindicals, coincidint amb l'1 de maig. Recordo bé, com un jove que acompanyo, va explicar-me la seva alegria perquè l'havien contractat en una empresa de menjar ràpid... una alegria que jo no entenia quan continuava compartint les condicions d'aquesta feina, especialment els horaris i el sou. La vida compartida d'aquell jove va ajudar-me a prendre més consciència del món laboral, on inevitablement, molts adolescents i joves del nostre país, es veuen abocats.

L'Oscar Martínez de la Facultat Pere Tarrés - URL i la Dessirée García de Càritas Barcelona van escriure un article al diari ARA, amb el títol «Treballar i continuar sent pobre és tendència», i deien que la baixa qualitat i l'alta temporalitat de l'ocupació, impedia a moltes persones construir o mantenir el seu projecte vital basant-se en els seus ingressos laborals; i a ningú se li escapa que una de les franges de població més afectada per aquesta realitat és la dels joves.

Al llibre del Cohèlet llegim: «Entenc que no hi ha res millor per a l'home que fruir de tot el que fa: aquesta és la seva paga! Perquè, qui li podrà fer veure què passarà després d'ell?» (Coh 3, 22). Em sembla que és quelcom que podem desitjar per a tothom: fruir d'allò que fem!

El treball és un tema constant de conversa, perquè és una part molt important a les seves vides. El treball pot definir l'ús del temps i pot determinar el que poden fer o comprar. També pot determinar la qualitat i la quantitat del temps de lleure. El treball defineix la seva identitat i és un lloc fonamental on es desenvolupen amistats i altres relacions perquè generalment no es treballa sol. També parlen de la feina com a compliment d'una funció i com una cosa que proporciona un sentit. Els permet satisfer les necessitats bàsiques, però encara més important, buscar el significat i el compliment dels seus somnis.

Per això ens cal animar als joves que no esperin viure sense treballar, depenent de l'ajuda d'altres. Això no fa bé, perquè el treball és una necessitat, part del sentit de la vida en aquesta terra, camí de maduració, de desenvolupament humà i de realització personal.

No podem oblidar com el món del treball és un àmbit on els joves experimenten formes d'exclusió i marginació. La primera i la més greu és la desocupació juvenil. Aquesta desocupació a més d'empobrir, retalla en els joves la capacitat de somniar

i d'esperar, i els priva de la possibilitat de contribuir al desenvolupament de la societat. Sovint la precarietat ocupacional que afligeix als joves respon a l'explotació laboral per interessos econòmics.

La pastoral juvenil haurem de discernir com col·laborem en humanitzar el món del treball, treballant pel dret a un sou digne, a unes condicions laborals saludables, a una seguretat social i unes prestacions socials justes. Podem comprometre'ns a incorporar als nostres itineraris educatius l'economia social, amb les cooperatives i el comerç just. És un camí que podem recórrer junts amb la pastoral obrera de les nostres diòcesis, que a casa nostra ja fa anys que responen a la crida d'evangelitzar el món obrer.

Presents com el llevat

Globalització

RICARD CABRÉ

Prevere de l'arquebisbat de Tarragona.
Jubilat a Reus

Quan parlem de globalització volem dir que el món s'ha fet petit, s'ha unificat. Abans, molt, molt abans, pensaven que la terra era plana i que no sabíem on s'acabava. El mateix que ara ens passa amb l'univers. No tenim idea d'on s'acaba. Potser ho sabrem un altre dia. Abans la terra no era un sol món. Eren molts mons. No sabíem res o ben poca cosa del que passava a la Índia, o a Kènia, o a Alaska. A no ser que algú vingués d'allà a contar-nos-ho. I ens n'assabentàvem quan ja feia temps que havia passat. Avui ho sabem gairebé a l'instant. Però no sols ens n'assabentem, sinó que es dona una relació activa i una mútua interdependència, de manera que no ens és indiferent el que passi o pugui passar al Congo o al Japó. Mengem fruita de Xile o del Marroc, usem estris fabricats a la Xina o al Vietnam.

El trist és que aquesta globalització no sigui a favor de tothom. Estem molt més a prop els uns dels altres però no pas per veure en què ens podem ajudar, sinó on podem esgarripar per créixer nosaltres, encara que d'altres s'ho passin més malament. Estem submergits en un sistema que ofega tota possibilitat de fraternització. Mentre el guany sigui la única meta del comerç internacional, anirem perduts. Els rics augmentaran la seva riquesa i els pobres la seva misèria. Cal pensar en una globalització que sigui en benefici de tots els països. Nosaltres en diem Regne de Déu. El dinamitzador no ha de ser el benefici d'uns quants., (qui més pot, més guanya,) sinó la creixença de tota la humanitat. És possible i desitjable i nosaltres els cristians, ens hem de fer apòstols d'una globalització humana.

Ja Pau VI en la *Populorum progressio* ens deia que només es dona veritable progrés quan es tracta de tot l'home i de tots els homes. No n'hi ha prou en que creixi l'home econòmic. Cal que creixi l'home ètic, l'home estètic, homes i dones, i tots els homes de qualsevol nacionalitat que siguin, anglesos, mexicans, nigerians... La terra és de tots i per a tots. No hi ha dret en que uns quants l'acaparin i se n'emportin tots els beneficis, menys encara a costa de les suors dels més pobres. No sols hem d'estimar el present sinó també el passat i agrair el que hem rebut de milers de generacions, i el futur: Quin món volem deixar a les generacions que vindran després?

Amb un comerç ben organitzat, molts països podrien rendir molt més a benefici de tots i a la vegada tindrien possibilitat de comprar manufactures que ells no poden produir i que a nosaltres ens sobren. Caldria establir un tribunal internacional que vetllés per la justícia de les transaccions. Els diners que avui es perden en paradisos fiscals podrien potenciar les infraestructures dels països subdesenvolupats. Hi ha economistes que ho tenen molt

clar. Els diners s'han d'invertir altrament. Tenim una economia de mirada curta. Jo, el meu negoci i a guanyar el màxim possible, sense que m'importin ni poc ni gaire les possibilitats de subsistència de molts germans que podrien trobar camins normals de subsistència sense necessitat d'haver de fugir de casa seva o d'haver de recórrer a l'almoïna internacional. Prohibides absolutament les guerres, que no afavoreixen més que a aquells que fabriquen les armes i que s'enriqueixen amb la mort dels seus germans.

Una manera de participar seria retirar els diners dels bancs que negocien amb armes, fent-los-ho saber. També deixar de comprar productes de multinacionals que no respecten el medi ambient o menyspreen els drets humans. Una pau globalitzada, això és el que hem de defensar els cristians. Els béns d'aquest món són, han de ser, per a tots. L'agricultura, segons alguns economistes, pot donar per deu mil milions de persones i només en som set mil milions. Igualment les guerres de religió no tenen cap raó de ser. La fe no es pot imposar a trets, ni tampoc les cultures.

El món seria molt més ric humanament si tothom pogués viure i relacionar-se amb la seva pròpia cultura, i amb el seu propi treball. Un altre món és possible. Si la meta no fos el guany, sinó la subsistència digna de tota la humanitat, hi hauria diners per a infraestructures i perquè tothom es pogués guanyar un sou digne amb el treball de les seves mans. Diuen: Espanya va bé, perquè l'economia en general funciona. No, no anirà bé mentre no funcioni per a tothom, sense que ningú hagi de recórrer a l'almoïna. Aquesta en principi és humiliant.

Tothom té dret a guanyar-se honradament la vida i una vida decent, tal com diu la campanya de la JOC i la HOAC. Els diners són per a invertir. L'economia ha de funcionar al servei de tots els homes, no pas al servei o a benefici d'uns quants. A l'hora de votar, ja sabem de quina banda ens hem d'inclinar, sens dubte de la banda dels qui defensen una millor distribució de la riquesa i que van en contra d'una concentració excessiva dels béns. La globalització que volem no és pas un món unit al servei de les grans fortunes. Segons Intermon-Oxfam no està bé que un 1% dels habitants d'aquest planeta pugui gaudir del 99 % dels seus beneficis. Aquest és un glòbul que pot explotar en qualsevol moment. Nosaltres, els preveres i els que ens diem i volem viure com a cristians ho hem de tenir molt clar. Forma part dels nostres deures polítics. Estimar els altres avui vol dir estimar el món, el nostre món, el de tots. No podem cloure els ulls a la realitat. En pocs anys han desaparegut milers d'espècies vegetals i animals. Cada vegada hi ha menys abelles, insecte indispensable per a la fecundació de molts arbres.

Tampoc podem consentir que el món que és de tots el malmetin uns quants països, amb conseqüències desastroses per a molts. L'ecologia és un deure sagrat de tots. Bé prou que ens ho recorda el papa Francesc. Tots i cadascú hem de veure quin és el nostre deure en aquest camp. Fer selecció de deixalles: no és un caprici. Molts peixos moren per engolir plàstics que van a parar al fons del mar. Votar aquells partits que encloguin l'ecologia en el seu programa. L'ètica d'avui s'ha d'estendre també a aquest camp

Anunciar la Paraula

L'apocalíptica, un gènere que infon esperança

MARCOS ACEITUNO

Prevere del bisbat de Terrassa
Professor de l'Ateneu Universitari Sant Pacià

Tot el que té relació amb l'apocalíptica té tirada, perquè ens recorda la limitació de la vida present. Com a dada antropològica natural, el fet que alguna cosa o algú ens recordi que estem de pas, que la nostra existència aquí és finita, i que fins i tot el nostre planeta no ha de ser etern, té el seu al·licient.

Tenint en compte aquest context, podem afirmar que el recent simposi internacional, organitzat a tres bandes per l'Ateneu Universitari Sant Pacià, la Universitat de Ratisbona i la Universitat Humboldt de Berlín, té el seu interès. Tot seguit n'oferim dues raons.

En primer lloc, té una gran vàlua el fet de treballar coordinadament i de manera interdisciplinària. A la nostra ciutat de Barcelona aquest simposi ha estat una trobada d'alt nivell entre especialistes d'Europa i Amèrica del Nord. Aquests han abordat com l'Orient antic enfocava les preguntes substancials sobre l'existència humana, concretament als relats apocalíptics. Aquests relats pretenen concentrar l'atenció de l'auditori sobre l'escenari últim de la vida humana. Ofereixen una dramatització a partir de personatges elaborats narrativament, que recorden que l'ésser humà no està sol al món: hi ha tot un espectre d'existència visible i invisible, des del mateix Creador fins éssers difícilment descriptibles per a la nostra ment.

En segon lloc, ha estat una trobada de diàleg i intercanvi entre diverses religions. L'ús del gènere apocalíptic no és exclusiu de la fe cristiana. De fet, l'humus d'on l'Església apostòlica ho va prendre va ser el judaisme mitjà. Per això, en aquesta trobada internacional, ha estat altament beneficiós enfocar la qüestió sobre l'apocalíptic des de diversos prismes: judaisme, la persona de Crist i el seu missatge, la seva recepció creient per part de l'Església i fins i tot l'incipient Islam. Fins aquí les motivacions sobre per què interessa aquesta trobada.

Un cop valorada aquesta trobada acadèmica, convé preguntar-nos què queda, què aporta de valuós per als estudis relatius a l'apocalíptica en el judaisme, el cristianisme i el gnosticisme. N'assenyalarem dues.

Una primera constatació ha estat que el gènere apocalíptic, com qualsevol altra producció literària humana, s'ha d'entendre de manera dinàmica. Moltes vegades concebem les coses com hermètiques, tancades en si mateixes, i la mateixa

experiència quotidiana ens dona proves de tot el contrari. En aquesta trobada s'ha valoritzat el fet que les arrels de l'apocalipticisme jueu —nascut en un context mixt de profetes tardans i savis jueus dels segles previs a Crist— poden arribar fins i tot a temps ben ancestrals per a nosaltres, com ara la religiositat mesopotàmica. Igualment, les experiències religioses de Qumran són de vital importància per entendre com la vivència en temps difícils i de canvi va fer que els creients es (re)formulassin moltes afirmacions espirituals. Això ajuda a una altra constatació, que ha estat l'oportunitat d'entendre els punts de contacte de Jesús i el seu missatge amb l'apocalíptica jueva, a més de la recepció i reinterpretació d'aquesta per part de la gran Església i els moviments alternatius, com ara el gnosticisme i la literatura apòcrifa.

En definitiva, aquest simposi ha actualitzat les dades i ha obert nous horitzons per a la investigació de l'Orient antic, Pròxim i Mitjà. D'ací la nostra cultura va beure i a partir d'ací es va arrelar. Per això ens ajuda indirectament a comprendre més bé la nostra realitat actual.

Que algú ens recordi que hi som de pas, i que fins i tot el nostre planeta no ha de ser etern, té el seu al·licient

Al servei de l'altar

En l'ordenació episcopal del nou Arquebisbe de Tarragona

JOAN BABURÉS

Prevere del bisbat de Girona

Canonge

L'avinentesa de l'Ordenació episcopal de Mons. Joan Planellas i Barnosell com a nou Arquebisbe de la Seu Metropolitana i Primada de Tarragona, m'ha donat la oportunitat de comunicar-vos alguna reflexió, que pot ser útil per a la nostra vivència de membres de l'Església catòlica, estesa d'Orient fins a Occident. A l'hora de manifestar la satisfacció que em dóna veure com un company, amb qui hem compartit tantes hores de treball pastoral, amb la gran amistat que ens ha unit des de sempre, ha estat cridat a aquesta tan gran responsabilitat, em plau de subratllar també el bon acolliment que he palpat per part dels qui seran els seus col·laboradors més directes: el presbiteri de l'església tarragonina, i per extensió, no només els de la Província Eclesiàstica Tarraconense, sinó també tots els de les Diòcesis amb Seu a Catalunya, ja que és a ell a qui correspon de presidir la Conferència Episcopal Tarraconense.

De fet el Bisbe està cridat a ser el pal de paller de la comunió eclesial. Per això la Mare Església ha tingut sempre molt present que, així com sant Ignasi d'Antioquia presenta l'axioma «nihil sine episcopo», indicant l'amor i l'obediència que cal tenir envers el propi Bisbe, també podríem dir que la manera de fer del Bisbe ha d'estar sempre presidida per un gran amor i respecte envers la seva església. No en va s'ha comparat des de l'antigor cristiana l'ordenació episcopal amb una mena de matrimoni sagrat entre el Bisbe i la seva Església, simbolitzada en l'entrega de l'anell episcopal «signe de fidelitat», com diu el Ritual de l'ordenació.

I això em porta a reflexionar sobre el sentit sinodal de l'ordenació episcopal. En primer lloc, és l'església diocesana la que, en sentir-se orfe de pastor, demana al Bon Déu que proveeixi. Justament la Seu tarragonina pot presentar el testimoniatge del bisbe i màrtir sant Fructuós (o Fruitós, seguint la tradició lingüística més nostrada) que afirmava amb contundència: «Mai no us mancarà pastor». Per això, en l'expressió ritual hi trobem que la petició de l'ordenació la fa l'Església pròpia, a qui toca d'acollir el pastor, quan diu: «Reverendíssim Pare: l'Església de Tarragona us demana que ordeneu de bisbe el prevere Joan». Tot seguit es llegeix el mandat apostòlic, que assegura la comunió amb l'Església Universal, presidida pel Bisbe de Roma.

En aquest mateix sentit i per assegurar la sinodalitat, o si voleu la col·legialitat o la coresponsabilitat, està establert que l'ordenació episcopal, no la confereixi mai només un bisbe tot sol, sinó que, segons el dret, han de ser almenys tres, o millor encara tots els bisbes presents, i molt especialment els de les Seus que conformen la província eclesiàstica pròpia, els qui ordenen el candidat a l'episcopat. És en aquest sentit que la

tradició eclesiàstica confiava als metropolitans el dret d'ordenar als seus sufraganis. Això queda magníficament expressat en el fet que tots els bisbes presents a l'ordenació episcopal imposen, un darrera l'altre, les mans a l'escollit. Després, la pregària d'ordenació, en la que tots els bisbes presents s'hi sumen «recitant la part assignada», on es demana explícitament que per la força de «l'Esperit que dona autoritat per regir i santificar» rebi «la plenitud del sacerdoci» que el constitueixi «un bon pastor per al poble sant».

Tots aquests detalls del ritual de l'Ordenació del Bisbe ens ensenyen com n'és d'important el paper de tota la comunitat eclesial en la celebració d'aquest esdeveniment. El mateix ritual demana a tots els fidels que exerceixin «el deure de pregar pel seu bisbe abans i després de la seva elecció». I per això mateix es demana que a la celebració hi siguin invitats «els clergues i els altres fidels, perquè assisteixin a la celebració en el major nombre que sigui possible».

Quan el bisbe és ordenat, un cop ja se li ha entregat el llibre dels Evangelis, ha estat ungit el seu cap amb el sant Crisma, i li han estat imposats tots els atributs del seu ofici, –les anomenades insígnies episcopals: anell, mitra i bàcul– s'asseu a la seva Càtedra per iniciar el ministeri pastoral, que consisteix en ser Mestre en la Fe, Sacerdot del culte i Pastor del poble sant de Déu.

Mestre, per a proclamar l'Evangelí i ensenyar la veritable doctrina, tot vetllant perquè la tenebra de l'error no enfosqueixi la faç de l'Església.

Sacerdot del culte autèntic, celebrat «en esperit i en veritat», seguint sempre aquella «tradició que hem rebut del Senyor» i que ens cal transmetre.

Pastor sol·lícit del ramat que li ha estat confiat, d'aquella porció del poble sant de Déu, que és l'Església particular, sempre en comunió amb el successor de Pere.

Si d'aquest triple «munus» en cal subratllar algun, avui, en el nostre temps, crec que no és altra que el de l'evangelització. Missió per tant d'anunciar la Bona Nova de l'Evangelí a tots aquells que encara no són del ramat del Crist, o a aquells que essent-ne, ara se'n senten lluny.

I no oblidem, ja que aquest escrit va adreçat particularment als preveres –lectors de la revista «El Bon Pastor»–, la missió que tenim tots de «secundar l'orde episcopal», essent «bons col·laboradors» dels Bisbes, com molt bé diu la pregària de l'Ordenació dels Preveres.

Felicitem, doncs, al nou Arquebisbe, i felicitem-nos-en tots, mentre prenem el compromís de pregar, constantment i sense defallir, per ell i pel bé de tota la santa Església de Déu.

Rentar els peus

L'educació

MANEL MERCADÉ

Prevere del bisbat de Lleida
Delegat Diocesà de Pastoral de Joventut

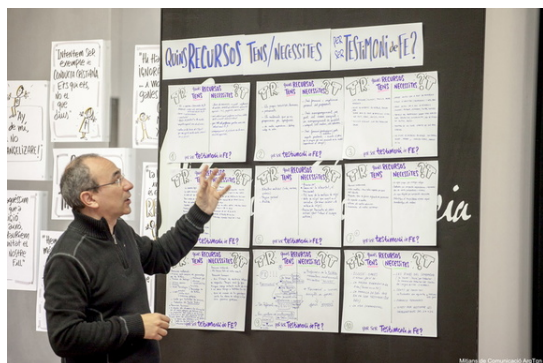
El mot educació prové del substantiu llatí *educatio*, derivat del verb *educare* que significa «criar, nodrir, pujar, instruir». És parent del verb *educere* «treure, fer sortir».

Si ens quedem amb el parent *educere*, podem dir que educar significa fer sortir la millor versió d'un mateix. Això té molt a veure amb la paràbola dels talents de Mt 25,14-30 que mostra la responsabilitat de tothom a l'hora de donar comptes al Senyor, jutge misericordiós. En una cultura de la buidor com ens diu Lipovetsky, o d'una societat líquida de Bauman, o de l'eixam digital de Byung Chul Han, els cristians hem de ser persones que, a imitació de la Trinitat i del seu dinamisme amorós, sapiguem oferir al món la nostra plenitud, tot evitant absències de sentit, amors egoistes i narcisismes estèrils. I l'oferim tot fent camí amb els altres, perquè és amb els altres que podem treure la nostra millor filialitat, conseqüència de la vida amb *parresia* (tal com ens recorda el Papa Francesc en la Gaudete et exsultate 129-139), perquè no vivim segons la por, sinó moguts per l'Esperit Sant.

Aquesta responsabilitat de fer aflorar les potencialitats de la persona és una tasca que transcendeix tota cultura, raça, espai i temps, perquè estem parlant de col·laborar en el disseny de Déu, que és el de donació màxima. Transcendeix perquè és una vocació universal a la que estem cridats i que ens ha de dur a la plena realització.

Aquest «treure, fer sortir» ens involucra tots, en especial a la família. Aquesta, com ja n'és conscient, posa el que està a les seves mans per a fer-ho realitat. Per això, les polítiques que han d'ajudar a aquesta coresponsabilitat passarien per conciliar horaris laborals, tot escoltant els consells de tants professionals. Cal, també, un consens per començar a preparar el futur tot allunyant-nos del partidisme al que estem acostumats en el camp de l'educació.

Tot aquest acompanyament de les persones que creixen possibilitarà que aprenguin a discernir i els durà a ser persones de seny, és a dir, adultes en les seves responsabilitats i amb un horitzó de sentit i així desenvolupin la seva vocació enmig dels seus germans i del seu entorn: la creació que és la casa comuna per a tots (*Laudato Si'*).

Reclinats sobre el pit del Senyor

Remodelar la mirada

BLAI BLANQUER CUTRINA

Prevere del bisbat de Terrassa
Jubilat

En els anys setanta del segle passat els capellans que ens movíem en parròquies d'ambients populars cada setmana rebíem cap a una vintena de famílies, la majoria practicants ocasionals, que venien a demanar el bateig d'un fill nascut feia poc. Molts, a més de voler-ho «celebrar» amb la família, valoraven el Baptisme dels seus fills al menys com un signe d'identitat.

Eren els anys del «baby boom» i del nacional catolicisme a la baixa però encara vigent. La «sacramentalització» (paraula llavors en ús) feia patir molt els preveres que havíem de multiplicar les celebracions «convencionals». Aspiràvem a poder atendre famílies motivades per una fe cristiana adulta, responsable i lliure, cosa que raonablement consideràvem indispensable.

Amb zel pastoral es van incrementar les trobades pre-sagraments i els cursets, a més de reunions, moviments, assemblees... Però la tensió entre l'objectiu i la dura realitat sociològica condicionava el nostre ànim i fins i tot podia influir negativament en el tracte amb les persones.

Pressentíem - amb encert - que l'abandó de la vida cristiana, l'allunyament de la comunitat i de la pràctica sacramental lliure i sincera, augurava un futur d'increença. De fet, així ha passat com posa clarament de manifest que en els darrers decennis hi ha hagut més canvis en tots els ordres que els que llavors podíem imaginar.

Les reaccions rigoristes que a vegades es donaven, les justificava el noble anhel d'una més autèntica acció pastoral.

Mirat a distància també hem de reconèixer que encara no havíem pres prou consciència que la nostra Església ja estava implantada en terreny de missió, amb la dificultat afegida que la missió s'adreçava a una proporció elevada d'ex-cristians.

Iniciat el segle XXI ja és manifest que a l'occident, abans anomenat cristià, la desafecció a l'Església gairebé s'ha generalitzat. Alguns per convenciment i altres per la mateixa inèrcia que en altre temps s'hi apropaven, ara n'estan ben lluny.

En canvi, els practicants compromesos que avui per avui són minoria, manifesten una fe de major qualitat perquè ha d'anar contra corrent, cosa que afavoreix que sigui lliure i lleial.

Amb tot, el sentit de responsabilitat obliga el cristià a no rentar-se les mans davant de l'incert futur. En aquest intent cal superar el risc de caure en la passivitat i encara més en l'autodefensa agressiva.

És l'hora doncs de prestar més atenció als grans testimonis cristians que ens han precedit i que al llarg de la història han sabut treure partit de circumstàncies noves i adverses amb vigoria cristiana.

El seu testimoni pot ajudar a seglars i clergues a no desaprofitar les grans oportunitats que ens ofereix l'actualitat.

Avui s'ha fet evident la condició missionera de l'Església. Tenim a mà la teràpia de la humilitat, que ens feia prou falta. I el fet de ser pocs, socialment insignificants i fins i tot menystinguts, ens obliga a no deixar-nos guiar pel propi instint que ens faria caure en el ressentiment i l'enyorança d'enganyoses glòries passades.

Hem de retornar senzillament a l'Evangelí: Quan Jesús parla del Regne de Déu, tria les paràboles que li escauen: el gra de mostassa la més petita de les llavors, el pessic de llevat, el petit ramat, que vol dir una minoria. Però una minoria creativa, per la força que l'Esperit li infon.

El tracte amb els germans amb qui ara puguem contactar (a les parròquies, a les institucions civils o per la via dels mitjans de comunicació...) ve condicionat pel context social i cultural en què tots ens movem. Al cristià no se li demana que sigui sociòleg, ni psicòleg ni publicista. Per damunt de totes les tècniques, el tracte amb els altres s'ha d'inspirar i més ni menys que en la contemplació de Jesús:

Què diria Jesús a aquesta persona? què faria en aquesta circumstància?

Ell no exerceix mai de fiscal, perquè no ha vingut a condemnar. La seva alta pedagogia el porta a anunciar la veritat de la forma que els deixebles la puguin entendre. Optimitza les possibilitats de cadascú: no apaga el ble que fumeja ni trenca la canya esquerdada. Mai no descarta que sota la cendra del descuit i del pecat es pugui mantenir somorta alguna guspira.

S'imposa la seva autoritat perquè parla amb el semblant, abans d'obrir la boca. No gira la cara a ningú. La seva mirada humil, inspira confiança. No és més que transparent: penetra, purifica, motiva. Transmet bona autoestima i sòlida esperança perquè és una mirada d'Amor.

En els enigmes de cada moment, en la complexa missió pastoral dels preveres, en les tasques apostòliques del laïcat i en el compliment dels deures de l'estat de cadascú, ahir, avui i sempre el Senyor Jesús és «el camí, la veritat i la vida».

I a més - no ho oblidem mai - per alleujar les càrregues de la missió, s'adreça als deixebles i els diu: «veniu a mi els que esteu cansats i afeixugats. Jo us faré reposar».

Entrant al seu «repòs» serem empesos a modelar el posat i la mirada al món, als seus conflictes i sobretot a cada persona. El nostre capteniment i la nostra mirada

expressaran l'única preocupació saludable: la de reflectir l'Amor de Déu per tots els homes.

Aquesta és l'única raó de ser de l'Església. Així ho va proclamar clarament el Papa Benet XVI a la Sagrada Família de Barcelona.

Un bisbe ens parla

Homilia de l'ordenació de Mons. Joan Planellas

+ JOAN JOSEP OMELLA
Cardenal Arquebisbe de Barcelona

1.- GRÀCIES: «Vetlleu per vosaltres mateixos i per tot el ramat, del qual l'Esperit Sant us ha fet encarregats» (Ac 20,28).

Benvolgut Joan, donem gràcies a Déu per tots els dons que ha posat en la teva vida i que avui novament et manifesta escollint-te per a la missió de pasturar la comunitat cristiana que pelegrina a Tarragona.

No oblidis que el do més preuat que Déu t'ha donat és Crist, el seu Fill. L'ha fet el teu company en el camí. Ell, com als apòstols, et diu 'amic' perquè t'ho ha donat tot a conèixer. Ha mort en una Creu per amor i per donar-te, per donar-nos a tots, la vida i vida en abundància. I avui et regala la plenitud del sacerdoci.

No deixis de donar gràcies a Déu per tot el que t'ha concedit: la vida, el do de la fe, la família, el sacerdoci i l'episcopat. El Senyor et crida a seguir-lo amb generositat i amb alegria i, com a sant Pere, et diu: «Quan eres jove, et cenyies tu mateix i anaves on volies, però quan siguis vell obriràs els braços i un altre et cenyirà per portar-te allà on no vols» (Jn 21,18). Deixa't sempre guiar pel Senyor, el Bon Pastor que mena el ramat.

Però els dons que et dona el Senyor no són només per a tu, són per posar-los al servei dels germans, en concret, són per a aquesta comunitat que pelegrina a Tarragona. Des d'ara es converteix en la teva amiga i germana, més encara, esdevé la teva esposa. Per això, posarem l'anell al teu dit com a signe de l'esposori. Ja no et posseeixes, la teva vida és per al Senyor en el servei total a aquesta comunitat. Des d'ara serà «la teva estimada esposa».

2.- EN COMUNIÓ: «També nosaltres, que som molts, units a Crist formem un sol cos i som membres els uns dels altres» (Rm 12,5).

Arribes a una comunitat de gran recorregut històric. Arrelada profundament en el gran Apòstol sant Pau, que segons diu la tradició va trepitjar aquesta noble terra. Aquí hi han deixat la seva petjada venerables bisbes com sant Fructuós, que juntament amb els seus

diaques Auguri i Eulogi, van donar testimoniatge de la seva fe fins al martiri a l'amfiteatre d'aquesta ciutat. I molts altres com Pròsper i Oleguer, i més recentment Francesc d'Assís Vidal i Barraquer, Manuel Borràs, Manuel Arce, Benjamín de Arriba y Castro, Laureano Castán Lacoma, Josep Pont i Gol, Ramon

Torrella, Lluís Martínez-Sistach i Jaume Pujol. Arribes a aquesta comunitat per evangelitzar a través del preciós, tot i que de vegades difícil, camí de la comunió.

Comunió que s'ha d'estendre a les Esglésies de la Província Eclesiàstica Tarraconense, que a partir d'ara tu presidiràs, en treball pastoral conjunt amb les de la Província Eclesiàstica de Barcelona, que m'honro a presidir, i en comunió amb les Esglésies germanes de les diòcesis espanyoles. Tal com proclama el Concili Vaticà II en la Constitució sobre l'Església: «aquesta varietat d'Esglésies locals, que tendeixen a la unitat, manifesta amb més esplendor la catolicitat de l'Església indivisa» (LG 23).

Ho saps perfectament, només es pot evangelitzar a través de l'espiritualitat de la comunió. Així ens ho recordava el papa sant Joan Pau II en l'Exhortació *Novo Millennio Ineunte*, on descrivia l'espiritualitat de comunió amb aquestes paraules: És una mirada del cor sobretot cap al misteri de la Trinitat que habita en nosaltres, la llum de la qual ha de ser reconeguda també en el rostre dels germans que són al nostre costat.

Espiritualitat de comunió significa, a més, la capacitat de sentir el germà de fe en la unitat profunda del Cos místic i, per tant, com «un que em pertany» per, llavors, saber compartir les seves alegries i els seus sofriments, per intuir els seus desitjos i atendre les seves necessitats, per oferir-li una amistat veritable i profunda.

Espiritualitat de comunió és també la capacitat de veure abans que res allò que hi ha de positiu en l'altre, per acollir-lo i valorar-lo com a regal de Déu: un «do per a mi», a més de ser un do per al germà que l'ha rebut directament.

En fi, espiritualitat de comunió és saber «donar espai» al germà portant mútuament la càrrega dels altres (cf. Ga 6,2), rebutjant les temptacions egoistes que contínuament ens assetgen i engendren competitivitat, ganes de fer carrera, desconfiança i enveges (*Novo Millennio Ineunte*, 43).

¡Quin text més bonic! És un text que ens interpel·la a tots i ens anima a buscar només allò que ens uneix i no allò que ens divideix i ens enfronta. L'evangeli, la Bona Nova de Jesús, només calarà en els cors de la gent del nostre món, si vivim la comunió, si ens estimem de debò, si deixem de criticar-nos i d'enfrontar-nos, si sabem demanar perdó i si sabem oferir l'evangeli amb valentia i humilitat.

Per això, el papa Francesc amb belles paraules ens diu: «En la comunió, encara que ens pugui fer patir, és on un carisma es torna autènticament i misteriosament fecund. Si viu aquest desafiament, l'Església pot ser un model per a la pau en el món» (*Evangelii Gaudium*, 130).

3.- PASTURA: «Pastura els meus anyells, pastura les meves ovelles» (Jn 21,15b-16b).

I avui, benvolgut Joan, Jesucrist, el Senyor, et pregunta el mateix que a Pere: «¿M'estimes?». Per pasturar la comunitat cristiana de Tarragona només et

demana si l'estimes, si estàs disposat a donar-li tota la teva vida. Sí, Jesús et demana que l'únic que cal és que li entreguis tota la teva vida.

La resposta de sant Pere va ser senzilla, però molt bonica: «Sí, Senyor, Tu saps que t'estimo». I va ser llavors quan Jesucrist li va confiar la missió de pasturar el ramat. Però Jesús li va recordar que les ovelles eren seves i no de Pere. Li va dir i et diu també a tu avui: Joan, «pastura les meves ovelles».

Estimar les ovelles és servir, és estar en actitud de cerca, de sortida contínua pels camins del món fent-se «tot amb tots per salvar-ne alguns, costés el que costés» (1Cor 9,22).

No tinguis por, perquè el Senyor t'acompanya i t'acompanyarà, i tindràs també la comunitat cristiana, que t'ajudarà amb la seva pregària diària per tu i amb el seu suport en l'acció evangelitzadora.

El Papa ens demana als bisbes que estimem tots aquells que Déu ens confia: els preveres i els diaques, els seminaristes, els religiosos, tots els batejats; però també i, especialment, els pobres, els indefensos i tots aquells que necessiten ajuda i protecció.

En el teu camí trobaràs cristians i no cristians, membres d'altres religions i algunes persones que no creuen en Déu. No oblidis que tots són, tots som, companys de ruta i no adversaris. Trobaràs molts migrants, uns de pas, uns altres que es queden a la diòcesi.

Que tots ells trobin en tu i en la teva comunitat cristiana uns germans que acullen i comparteixen les seves alegries i les seves penes.

Que siguis, que siguem tots, testimonis, portadors de misericòrdia. L'Església i el món tenen necessitat de molta misericòrdia.

Benvolgut Joan, que Santa Maria, sota l'estimada advocació de Montserrat, que tant ens arriba al cor, així com sota l'advocació del Claustre o de la Misericòrdia, t'acompanyi en el teu ministeri de la mateixa forma que Ella va acompanyar l'Església en els seus primers passos i continua acompanyant-la i protegint-la amb el seu amor maternal.

I, finalment, cuida amb molt d'amor tot el ramat que l'Esperit Sant et confia. Fes-ho en el nom del Pare, la imatge del qual fas present; en el nom de Jesucrist el seu Fill, per qui has estat constituït mestre, sacerdot i pastor; en el nom de l'Esperit Sant, que dona vida a l'Església i amb el seu poder sosté la nostra feblesa. Amén.

Al·locució

+ JOAN PLANELLAS BARNOSELL
Arquebisbe de Tarragona

Estimat poble sant de Déu que peregrina a Tarragona. Estimat Poble sant de Déu que heu vingut especialment de la diòcesi de Girona, de les parròquies que fins ara tenia encomanades o d'altres indrets no només de Girona, sinó també d'altres diòcesis. Estimat poble sant de Déu amb qui durant aquests anys he fet camí a la Facultat de Teologia de Catalunya i a l'Ateneu Universitari Sant Pacià. D'una manera especial, vull saludar a tots els seminaristes que us formeu a la Facultat de Teologia. Molt estimat Sr. Cardenal de Barcelona que m'heu fet l'honor de presidir la meva ordenació episcopal. Sr. Nunci Apostòlic, Sr. Arquebisbe emèrit de Tarragona, Sr. Bisbe de Girona, Srs. Bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense. Sr. Cardenal presidente de la Conferencia Episcopal Española, Sres. obispos. Molt estimats preveres i diaques, religiosos i religioses, laics i laiques de Tarragona i de les nostres Esglésies. Cher Abbé Gabriel, Abbé du Monastère orthodoxe de Saint Nicolas de la Dalmerie, a la France. Molt estimada família. Digníssimes autoritats. Estimats amics, estimades amigues.

La missió que m'acaba de confiar l'Església és, per a mi, motiu d'una gran joia. El sant Pare Francesc m'ha confiat la missió de servir com a pastor l'Església de Tarragona. Estic content. Però, al mateix temps, no puc amagar-vos que també em sento un xic tremolós. Heu sentit com se m'encarregava que prediqui l'Evangeli de Jesucrist, que sigui un bon pastor entre vosaltres, que estigui dedicat nit i dia al servei de Déu, que us convoqui per a la celebració de l'Eucaristia. Heu sentit també que ho acceptava i tots heu pregat per mi. Sóc i em sento un home com vosaltres a qui el Senyor Jesús ha cridat per ser enmig vostre el pregoner de la seva salvació. Sóc «enmig de vosaltres com el qui serveix» (Lc 22,27). He pensat en aquelles paraules de Sant Ignasi d'Antioquia quan es dirigeix a l'Església d'Esmirna dient-los: «On sigui el bisbe, allí hi hagi també el poble», perquè «on és el Crist Jesús, allí hi ha l'Església catòlica».[1] És la primera vegada que apareix l'expressió «Església catòlica», i indica que el bisbe amb el poble i el poble amb el bisbe, és veritablement l'Església de Jesucrist que té tot el que ha de tenir de cara a la fe i a la salvació.

He escollit com a lema episcopal una frase inspirada en la Constitució d'Església, *Lumen gentium* 4, del Concili Vaticà II. «Spiritus iuvenem facit Ecclesiam», l'Esperit fa jove, rejoyeneix l'Església. Quin goig, quina joia, poder-ho afirmar avui aquí, en la coincidència de la vigília de Pentecosta! El Vaticà II afirma vigorosament que és «per la predicació de l'Evangeli», que l'Esperit «rejoyeneix l'Església, la renova sense parar i la mena a la unió perfecta amb el seu Espòs». Sí,

és la força de l'Evangeli amb totes les seves dimensions la que rejoyeneix l'Església. La predicació evangèlica no és, per tant, un fet d'altre temps, ni fruit d'una institució ancorada en el passat, sinó un esdeveniment de cada dia que inspira en l'organisme eclesial una perpètua joventut.

Orígenes, un gran Pare de l'Església del segle III, afirma que l'Esperit Sant acull els homes que el Crist presenta al Pare, per a santificar-los i fer-los viure com els infants «sense taques ni arrugues ni res de semblant» (Ef 5,27), primers nats de l'Església celestial.[2] Quan els creients acullen la Paraula de Déu en el si de l'Església, la guarden i deixant les coses del món, corren a l'encontre del Salvador i entren amb ell a l'Església, tot conservant aquella joventut que confereix l'acolliment del Crist i esdevenint ells mateixos l'Església maternal. Volem ser una Església dedicada i preocupada per a fer néixer i créixer en el cor dels altres l'eterna joventut de l'Evangeli de Jesús. I aleshores, l'Església, en tant que comunitat dels santificats, esdevé la comunitat de la santificació.[3] Vull dir que tots els creients que han rebut el do de la santedat, han de fer créixer en ells allò que han rebut, amb vista a la santificació dels altres. La missió pastoral de l'Església consisteix en això, en transmetre'ns els uns als altres aquesta vida santa. I jo us dic: Aquest és el pla pastoral! No hi ha altre pla pastoral que aquest! D'aquí n'han de sorgir també les vocacions laïcals, religioses i sacerdotals, tant necessàries per a la vida de l'Església.

Escriu Climent d'Alexandria que som cridats a viure en una eterna primavera. D'aquí que escrigui: «El nostre títol d'infants expressa la primavera de tota la nostra vida: La veritat que roman en nosaltres no envelleix pas [...]. La saviesa -és a dir, l'Evangeli- és sempre jove [...]».[4]

El papa Francesc, en la seva recent Exhortació als joves, també afirma: «Ser jove, més que una edat és un estat del cor. D'aquí que una institució tan antiga com l'Església pugui renovar-se i tornar a ser jove en les diverses etapes de la seva llarguíssima història. En realitat, en els seus moments més tràgics, sent la crida a tornar a l'essencial del seu primer amor».[5] I afegeix:

Pidamos al Señor que libere a la Iglesia de los que quieren avejentarla, esclerotizarla en el pasado, detenerla, volverla inmóvil. También pidamos que la libere de otra tentación: creer que es joven porque cede a todo lo que el mundo le ofrece, creer que se renueva porque esconde su mensaje y se mimetiza con los demás. No. Es joven cuando es ella misma, cuando recibe la fuerza siempre nueva de la Palabra de Dios, de la Eucaristía, de la presencia de Cristo y de la fuerza de su Espíritu cada día. Es joven cuando es capaz de volver una y otra vez a su Fuente.[6]

«Spiritus iuvenem facit Ecclesiam». Es por la fuerza del Evangelio que el Espíritu hace joven a la Iglesia. El Evangelio de Jesús, vivido con fuerza interior y compartido sin amagos, preserva del naufragio espiritual. De lo contrario, los vaivenes y sacudidas provocados por tantas oscilaciones provenientes de un

mundo inestable y ambiguo, acaban desquebrajando la voluntad y hieren gravemente la alegría y la juventud de la vida cristiana.

Afirma también el Papa Francisco: Hemos de atrevernos a ser distintos, a mostrar otros sueños que este mundo no ofrece, a dar testimonio de la belleza de la generosidad, del servicio, de la pureza, de la fortaleza, del perdón, de la fidelidad a la propia vocación, de la oración, de la lucha por la justicia y el bien común, del amor a los pobres, de la amistad social.[7]

Porque, de lo contrario: La Iglesia de Cristo siempre puede caer en la tentación de perder el entusiasmo porque ya no escucha la llamada del Señor al riesgo de la fe, a darlo todo sin medir los peligros, y vuelve a buscar falsas seguridades mundanas. Son precisamente los jóvenes -añade el papa aludiendo al mensaje a los jóvenes en la clausura del Concilio Vaticano II- quienes pueden ayudarla a mantenerse joven, a no caer en la corrupción, a no quedarse, a no enorgullecerse, a no convertirse en secta, a ser más pobre y testimonial, a estar cerca de los últimos y descartados, a luchar por la justicia, a dejarse interpelar con humildad. Ellos pueden aportar a la Iglesia la belleza de la juventud cuando estimulan la capacidad «de alegrarse con lo que comienza, de darse sin recompensa, de renovarse y de partir de nuevo para nuevas conquistas.[8]

Avui, en el dia de la meva ordenació episcopal i de l'inici del meu ministeri entre vosaltres, us haig de fer una confidència. La mitra que m'han posat en el moment de l'ordenació, i que porto en aquests moments, és la mitra del gran arquebisbe d'aquesta seu Josep Pont i Gol. He acceptat amb una profunda joia aquest regal immerescut que ve d'aquest extraordinari predecessor en la seu de Fructuós, i he volgut portar-la en el dia de l'inici del meu ministeri episcopal. L'arquebisbe Josep estava convençut que el Concili Vaticà II, retornant a l'Evangeli, havia de portar una nova primavera a l'Església i va viure aquest esdeveniment com un pas de l'Esperit. Va ser ell pròpiament qui va anar al capdavant en l'aplicació dels documents i els decrets del Concili Vaticà II en aquesta estimada arxidiòcesi de Tarragona. Per a Pont i Gol el Vaticà II va ser, en paraules seves, «una mentalitat, una línia a seguir: l'Evangeli viscut amb l'autenticitat que els nostres temps reclamen», afirmava. Es tractava d'entendre la recepció del Vaticà II com un veritable procés espiritual que, paulatinament, havia d'impregnar tot el Poble sant de Déu. D'aquí que la Càtedra de Teologia Pastoral integrada a la Facultat de Teologia de l'Ateneu Sant Pacià, per voluntat expressa dels nostres bisbes, porti el seu nom. A més, l'Arquebisbe Pont i Gol deia: «L'Església, renovada en el Concili, se'ns presenta com a Església dels pobres i servidora de la pau». I afegia: «L'Església vol anar despullant-se de les aparences de poder, de la força, de les riqueses, de la influència terrena».[9] És l'Església que ha d'esdevenir servidora dels pobres, perquè ella mateixa s'ha emmirallar en Crist pobre (cf. LG 8) i amic dels pobres i dels malalts, que són els seus predilectes. Estimats amics malalts que

m'escolteu a través dels mitjans: us porto al cor i us envio una abraçada de pare i germà.

D'altra banda, voldria exercir el meu ministeri a la llum i amb la lucidesa clarivident del Cardenal Vidal i Barraquer a l'hora d'acarar moments difícils; voldria exercir el meu ministeri a la llum de l'audàcia pastoral de l'arquebisbe Ramon Torrella a l'hora de convocar el Concili Provincial Tarraconense; voldria també exercir el meu ministeri gaudint part de l'extraordinària bondat de l'arquebisbe Jaume.

Sóc una anella més en la cadena de la successió apostòlica que arrenca de l'estada de Pau a la nostra ciutat i es referma com a seu amb el ministeri martirial del bisbe Fructuós, el pastor que en el moment suprem va pregar per tota l'Església, estesa d'orient a occident. Doncs bé, a la llum de l'abnegat treball dels meus predecessors, sóc conscient que avui, a casa nostra, no podem acarar les problemàtiques pastorals en el marc exclusiu de l'Església local. La unitat pastoral de les diòcesis amb seu a Catalunya és una dada essencial, que exigeix un treball de conjunt, més enllà dels plantejaments estrictament diocesans. Com a primat de la Tarraconsense em tocarà acomplir amb esperit de servei i d'humilitat aquesta comesa. Som conscients que cal mantenir i enfortir les estructures i les praxis interdiocesanes, promogudes per les províncies Eclesiàstica Tarraconense i la Província Eclesiàstica de Barcelona, que es retroben sinodalment en la Conferència Episcopal Tarraconense.[10] I això, a la llum d'una praxi avalada per més de mil sis-cents anys d'història, quan ja a l'any 385 el papa Sirici encarregava al bisbe Himeri de Tarragona de donar a conèixer als bisbes veïns d'Hispania i de les Gàl·lies la resposta papal a les consultes que Himeri li havia fet. Es tracta d'una praxi avalada igualment pels gairebé cent-vuitanta Concilis Provincials tinguts al llarg de tants segles, i amb el ressò ben vigent del darrer Concili tingut el 1995, del qual, si a Déu plau, ben aviat celebrarem amb gran goig el vint-i-cinquè aniversari. Fer arribar l'anunci de l'Evangeli fidelment i de manera entenedora als homes i dones del nostre temps, amb una atenció especial a la Paraula de Déu i a la pràctica dels sagraments a les nostres Esglésies, la sol·licitud pels més pobres i marginats, i la comunió eclesial i la coordinació interdiocesana -eixos d'aquell magne Concili Provincial-, no deixen de ser, amb les peculiaritats que el pas del temps comporta, els grans reptes a treballar en el nostre avui eclesial.

Aquest avui s'inscriu en una terra i en un país que estimem entranyablement. Afirmaven no fa gaires anys els nostres bisbes: «Com a pastors de l'Església, manifestem el nostre profund amor per Catalunya i ens posem al seu servei perquè sentim la urgència d'anunciar-hi la persona de Jesucrist i del seu Regne, que són per a nosaltres el tresor més gran que tenim». [11] Es tracta d'un repte que hem de formular «amb una actitud propositiva i de diàleg obert, i amb la senzillesa, humilitat i pobresa de les benaurances». [12]

Un diàleg obert que ha de tenir present el treball ecumènic amb les altres Esglésies cristianes. Per això, que n'és de significativa la presència en aquesta celebració de l'Abbé del monestir ortodox de sant Nicolau de la Dalmerie! «Père Abbé: Dans votre félicitation à l'occasion de mon ordination épiscopale, vous m'avez dit: Il se passe de belles choses dans l'Église catholique. Et aujourd'hui j'aime bien d'ajouter : elle est encore plus belle votre présence le jour de mon ordination épiscopale, parce que votre présence et votre prière montrent l'universalité et la catholicité de l'Église, répandue depuis l'Orient et jusqu'à l'Occident –paroles de l'évêque Fructuós le jour de son dernier témoignage». Parlàvem de diàleg obert. Aquest diàleg obert no pot excloure també «a tots aquells homes i dones de bona voluntat, que anhelan un món divers i millor, sigui quina sigui la seva [...] religió o projecte de vida». Un diàleg obert que avui, més que mai, ha de tenir en compte també el món científic, «el món de la Universitat, de la cultura i dels mitjans de comunicació». [13]

Avui, com sempre ha estat així, però jo diria ara més que mai, l'Església, a nivell intern, necessita fomentar les seves estructures sinodals tant a nivell local, com diocesà, com interdiocesà. En aquest sentit, vull escoltar i tenir una cura especial dels estimats preveres i diaques, que són els meus amics i primers consellers necessaris en el treball pastoral. Però també, a més dels religiosos i religioses, com afirma el recent document de la Comissió Teològica Internacional, esdevé de capital importància escoltar els laics i laiques, «que són la immensa majoria del Poble de Déu», «esdevenint indispensable la seva consulta», «superant els obstacles representats per la manca de formació», o per «una mentalitat clerical que corre el risc de mantenir-los als marges de la vida eclesial». [14] Com afirma el papa Francesc, «la presa de consciència d'aquesta responsabilitat laical neix del baptisme i de la confirmació», [15] i fa esdevenir veritables deixebles missioners. D'aquí que l'Església d'avui ha d'emprar molts esforços per a un adequat acompanyament i formació de tots els seus membres, no només dels preveres i diaques, religiosos i religioses, sinó també dels laics i laiques. I cal tenir una cura especial de l'important paper que ha de tenir la dona en la vida de l'Església. Les estructures sinodals «estaran al servei de la missió» «només en la mesura en la qual aquests organismes romanguin connectats amb la "base" i parteixin de la gent». Únicament llavors «pot començar a prendre forma una Església sinodal». [16]

Cabe indicar que la propiedad del Espíritu es la de ser principio de comunión en la vida eclesial. Y es en la comunión con todo el cuerpo, cuando se puede vislumbrar la verdad total. Cada cristiano puede hablar todas las lenguas, afirma san Agustín, únicamente permaneciendo en la unidad de la Iglesia, que las habla todas. [17] Seamos, pues, servidores del Espíritu. Se trata de dejar espacio al Espíritu y no sofocarlo en los demás. Por el contrario, es necesario captar sus manifestaciones más sutiles. Por esto, se precisa de silencio, oración y, además, la mayoría de las

veces, de la capacidad de perdonar, de la virtud heroica del perdón, virtud tan necesaria en estos momentos tanto a nivel eclesial, como social y político.

I, finalment, també us vull dir: el qui estima, pateix. I aquest patiment que porto en el cor, el vull meditar i compartir amb vosaltres a la llum de l'Evangelí que se'ns ha proclamat en l'eucaristia solemne que estem a punt d'acabar.

«Pere, m'estimes?» Hem sentit que avui Jesús deia a l'apòstol. Doncs «si m'estimes, pastura els meus anyells, pastura les meves ovelles». És l'amor de Crist i l'amor a Crist, que ha d'implicar una resposta d'amor.

Sant Agustí explica que «Pastura les meves ovelles» equival a dir «sofreix amb les meves ovelles».[18] Si m'estimes, sofreix, pateix per les meves ovelles. Aquest és el pensament que ha envaït el meu cor durant aquests dies. I, a partir d'aquest pensament, vull que la meua vida entre vosaltres sigui una donació d'amor, vull que tot el meu esforç esdevingui serè, respectuós i cordial perquè vull estimar i patir per aquesta estimada Església. Que el poble sant de Déu que peregrina a Tarragona esdevingui l'anhel profund de la meua vida, el sospir incessant, entrellaçat de passió i de pregària davant el temps que m'espera d'estimació, de servei i de donació enmig vostre. Aquest anhel, aquest sospir de passió i de pregària, que m'obligui dia rere dia a donar una resposta d'amor: «Senyor, tu ho saps tot, tu saps que t'estimo». Que l'amor de Crist em tingui agafat i que aleshores el Crist vagi repetint en mi no sols tres vegades, sinó una infinitat de vegades: Doncs, si m'estimes, «pastura les meves ovelles», «pateix per les meves ovelles».

El papa Francesc, a l'exhortació *Evangelii gaudium*, recorda aquell passatge del llibre dels Fets quan s'afirma que «els Apòstols del Senyor gaudien de la simpatia de tot el poble (Ac 2,47; 4,21.33; 5,13). I afegeix: «Queda clar que Jesucrist no ens vol prínceps que miren despectivament, sinó homes i dones de poble», del poble sant de Déu. «Aquesta no és l'opinió d'un Papa ni una opció pastoral entre d'altres possibles; són indicacions de la Paraula de Déu tan clares, directes i contundents que no necessiten interpretacions que els treguin força interpel·lant».[19] Personalment voldria viure-les «sine glossa», sense comentaris. D'aquesta manera, podré experimentar «el goig missioner de compartir la vida amb el poble fidel a Déu tractant d'encendre el foc en el cor del món».[20]

Que santa Maria, sota l'advocació del Claustre, m'ajudi en aquest propòsit.

Moltes gràcies per la vostra atenció.

[1]. Sant Ignasi d'Antioquia, Smyrn., 8,2: CC 81, 166.

[2]. Orígenes, Comm. Ep. Rom., 8, 5: PG 14, 1166 C.

[3]. Cf. Karl Delahaye, «Ecclesia Mater» chez les Pères des trois premiers siècles. Pour un renouvellement de la Pastorale d'aujourd'hui, Paris: Cerf 1964, 202-203.

[4]. Climent d'Alexandria, *Pedagogus*, 1, 5, 20-21: SChr 70, 146-149 = CC 95, 64.

- [5]. Francesc, Exhortació apostòlica postsinodal *Christus vivit*, núm. 34.
[6]. Ibíd., núm. 35.
[7]. Ibíd., núm. 36.
[8]. Ibíd., núm. 37.
[9]. Cf. Josep Miquel Bassuet, «El Concili Vaticà II i Pont i Gol», en Catalunya Religió, 14-XI-2012.
[10]. Aa.Aa, «Església catalana, present i futur», en DdE 1092 (2018) 471-472.
[11]. Els Bisbes de Catalunya, Al servei del nostre poble (21-I-2011), núm. 4.
[12]. Joan Planellas, Missatge inicial: Al poble sant de Déu que peregrina a Tarragona (4-V-2019).
[13]. Ibíd.
[14]. CTI, «La sinodalitat en la vida i en la missió de l'Església», núm. 73: DdE 1092 (2018) 436.
[15]. Francesc, Exhortació apostòlica *Evangelii gaudium*, núm. 102: DdE 1043 (2014).
[16]. CTI, «La sinodalitat en la vida i en la missió de l'Església», núm. 77. DdE 1092 (2018) 437-438.
Cf. Francesc, «Discurs en la commemoració de la institució del Sínode de Bisbes»: DdE 1062 (2015) 660.
[17]. Sant Agustí, Sermo 267, 4: PL 38, 1231; Id., Enarr. in Ps., 147, 19: PL 37, 1929.
[18]. Sant Agustí, Sermo 32.
[19]. Francesc, Exhortació apostòlica *Evangelii gaudium*, núm. 271: DdE 1043 (2014) 133.
[20]. Ibíd.

EL BON PASTOR

